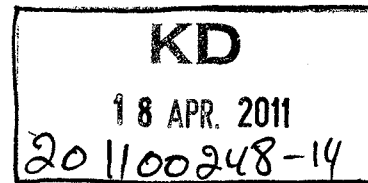

UNIVERSITETS- OG HØGSKOLERÅDET

The Norwegian Association of Higher Education Institutions

Kunnskapsdepartementet
Avdeling for analyse, internasjonalt arbeid og kompetansepolitikk
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres referanse:

Vår referanse:
11/45-5

Vår dato:
14.04.2011

Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR) - høring

Vi viser til høringsdokumentene om nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR) oversendt til Universitets- og høgskolerådet (UHR) ved brev av 26.01.2011.

UHR har bedt sine fagstrategiske enheter og utvalg om innspill i saken. UHR har følgende merknader til forslaget til NKR.

I. Generelle merknader

Universitets- og høgskolerådet har vært representert i referansegruppen som Kunnskapsdepartementets etablerte som del av arbeidet med å utforme et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. UHR har gjennom denne representasjonen gitt en rekke innspill underveis i prosessen med utformingen av rammeverket. UHR har primært understreket viktigheten av at det i læringsutbyttebeskrivelsene er en logisk sammenheng mellom de ulike utdanningsnivåene i rammeverket. Det må således være en tydelig progresjon fra et nivå til det etterfølgende nivået i rammeverket, de ulike delrammeverkene må ha en ensartet detaljeringsgrad, og det må benyttes samme terminologi i hele rammeverket. I all hovedsak er UHRs innspill imøtekommet. Vi har imidlertid fortsatt noen merknader. Disse vil bli tatt inn på de relevante underavsnittene i vår høringsuttalelse.

Som en generell kommentar mener vi at kvalifikasjonsrammeverket fortsatt bærer preg av at læringsutbyttebeskrivelsene har blitt utarbeidet for mye som delrammeverk for de ulike utdanningskategoriene. Utarbeidelse av læringsutbyttebeskrivelsene for videregående skole og fagskoleutdanningene er heller ikke i tilstrekkelig grad sett i sammenheng med kvalifikasjonsrammeverket for høyere utdanning som ble fastsatt av Kunnskapsdepartementet mars 2009.

Det heter eksempelvis under Kunnskap at en person med fullført videregående skole "har erfaringsbasert kunnskap som kreves for å praktisere innen ulike fag". Det tales ikke om tilsvarende erfaringsbasert kunnskap på det etterfølgende bachelornivå. Likeledes heter det på samme nivå under Ferdigheter at kandidaten "kan kommunisere på minst to fremmedspråk", mens fremmedspråkkrav ikke er nevnt i læringsutbyttebeskrivelsene for høyere utdanning. En kandidat med fullført videregående skole "kan lede andre i avgrensede situasjoner". Kompetanse til å lede andre er ikke nevnt i beskrivelsene for høyere utdanning.

En fagskole 2-kandidat skal som generell kompetanse kunne *"bidra til organisasjonsutvikling"*. Noe tilsvarende forventes ikke innenfor høyere utdanning. Det nærmeste kommer at en høgskole- og en bachelorkandidat skal *"kjenne til nytenkning og innovasjonsprosesser"*.

UHR mener at departementet bør vurdere læringsutbyttebeskrivelsene for spesielt videregående opplæring og fagskoleutdanningene på nytt slik at det sikres nødvendig sammenheng med og progresjon til læringsutbyttebeskrivelsene for høyere utdanning. Vi vil her understreke at rammeverket for høyere utdanning nå ha vært i funksjon i en tid, og institusjonene har arbeidet og arbeider aktivt med implementeringen av dette kvalifikasjonsrammeverket. Vi vil også vise til at det nettopp er fastsatt ny forskriftsfestet rammeplan for ingeniørutdanningene. Læringsutbyttebeskrivelsene som er utformet her, er naturligvis i samsvar med kvalifikasjonsrammeverket for høyere utdanning.

Det vil således være mest hensiktsmessig at det er læringsutbyttebeskrivelsene for de lavere nivåer som avpasses etter beskrivelsene for høyere utdanning. Som det fremgår av høringsdokumentene fra departementet, er kvalifikasjonsrammeverket for høyere utdanning fra mars 2009 heller ikke gjenstand for ny høring. Hvis Kunnskapsdepartementet ønsker å fastholde formuleringene i forslaget til læringsutbyttebeskrivelser for videregående opplæring og fagskoleutdanningene, mener UHR at det bør vurderes visse justeringer av læringsutbyttebeskrivelsene for høyere utdanning.

Profesjonsrådet for arkitektur og landskapsarkitektur savner krav til læringsutbytte definert for visuell/estetisk kompetanse.

II. NKR-dokumentet

UHR mener at NRK-dokumentet på en tilfredsstillende måte redegjør for bakgrunnen for, formålet med og oppbyggingen av kvalifikasjonsrammeverket. Det er redegjort for kvalitetssikringen av rammeverket og tilknytningen til områdene livslang læring og realkompetanse. Implementering av rammeverket og de derav følgende økonomiske og administrative konsekvenser er likeledes berørt i dokumentet, dog i en noe kortfattet form.

1. Antall nivåer og prinsipper for innplassering

Kunnskapsdepartementet har valgt å foreslå syv nivåer i rammeverket. Departementet begrunner dette med at de har funnet det mest naturlig og formålstjenlig å ta utgangspunkt i det norske systemet med tilhørende lovverk ved definering av antall nivåer.

The European Qualifications Framework for Lifelong Learning (EQF) inneholder åtte nivåer hvorav de tre øverste nivåene samsvarer med de tre nivåene i det europeiske rammeverk for høyere utdanning.

Selv om vi forstår departementets synspunkter, mener vi at det er et uheldig valg å ha en nivåoppdeling som et så tett på EQF- nivådelingen uten å være identisk. UHR frykter at det vil kunne skape forvirring, spesielt når rammeverket skal brukes til å sammenligne kvalifikasjoner oppnådd i det norske utdanningssystem med kvalifikasjoner i de øvrige landene som har tilsluttet seg EQF-systemet. Ganske vist har for eksempel England, Irland og Skottland valgt en annen nivåinndeling enn EQF, men utgangspunkt her har også vært annerledes idet de dels har hatt kvalifikasjonsrammeverk i mange år, og dels at formålet med rammeverket primært har vært å gjøre sammenligninger mellom utdanningene internt enklere. Ellers synes de fleste andre europeiske land, herunder de øvrige nordiske land, å velge 8 nivåer i de nasjonale kvalifikasjonsrammeverk. Da høyere utdanning her er plassert på nivåene 6-8, mener UHR at det er spesielt uheldig om norsk høyere utdanning plasseres på nivåene 5-7 i NKR.

UHR foreslår derfor at man følger den europeiske hovedtendensen med et kvalifikasjonsrammeverk med åtte nivåer og med høyere utdanning på nivåene 6-8.

UHR støtter departementets understrekning av at det er viktigst at en kvalifikasjon er plassert inn på det riktige nivået, og ikke et på høyst mulig nivå. Hvis dette ikke skjer, vil rammeverket miste troverdighet. Vi støtter likeledes synspunktet om at det er det samlede læringsutbytte som skal avgjøre hvilket nivå en kvalifikasjon plasseres på, dvs at "best fit"-prinsippet benyttes. Dette samsvarer også med praktiseringen i andre sammenlignbare land.

UHR støttet i referansegruppen forslaget om at det ble utarbeidet separate læringsutbyttebeskrivelser for studieforberevende og yrkesrettede kvalifikasjoner for fullført videregående opplæring idet vi mener at dette best gjenspeiler det norske videregående utdanningssystemet. Vi er derfor tilfredse med at forslaget til NKR har slike separate beskrivelser.

Vi støtter likeledes forslaget om at det er utarbeidet to sett med læringsutbyttebeskrivelser for fagskoleutdanningene, dvs et sett for de korte fagskoleutdanningene og et sett for de toårige fagskoleutdanningene. Vi synes imidlertid at det er uheldig at beskrivelsene, slik som det er redegjort for i NRK-dokumentet, må leses i sammenheng, dvs at der det ikke er utarbeidet nye beskrivelser for fagskole 2, men at det er fagskole 1-beskrivelsene som legges til grunn. Vi mener at fagskole 2-beskrivelsene må kunne leses uavhengig av fagskole 1-beskrivelsene. Når det gjelder de vedtatte læringsutbyttebeskrivelsene for høyere utdanning, står både høgskolekandidatutdanningen og bachelorutdanningen "på egne ben".

UHR kunne videre ønske at det kom tydeligere fram at det er generell studiekompetanse som er opptaksgrunnlaget til høyere utdanning, mens fagskoleutdanningene er tertiærutdanninger som gir direkte yrkeskompetanse og som ikke gir rett til direkte opptak til høyere utdanning.

2. Innplassering av delkvalifikasjoner

NKR-dokumentet viser til at flere andre land har åpnet for å plassere inn deler av en kvalifikasjon i rammeverket, for eksempel brukes i Danmark begrepet "supplerende kvalifikasjoner". Departementet ønsker ikke på nåværende tidspunkt å innarbeide et slikt system i det norske kvalifikasjonsrammeverket, men foreslår at det arbeides videre med spørsmålet.

UHR er enig med departementet i at denne problemstillingen bør utredes nærmere. Dette vil eventuelt kunne gjøres i sammenheng med den foreslåtte utredningen om innplassering av kvalifikasjoner som i dag ikke er del av det offentlige utdanningssystemet (realkompetanse).

Se for øvrig våre kommentarer til "Grunnkompetanse".

3. Grunnkompetanse

NKR foreslår et eget nivå 2 for Grunnkompetanse VGO under henvisning til at også elever med ikke-fullført videregående skole har krav på et kompetansebevis. UHR har i referansegruppen uttrykt skepsis til dette idet vi har vist til at også i høyere utdanning er det en del som ikke fullfører en grad. Disse kan få eksamensutskrift som dokumentasjon, men vil ikke få egne læringsutbyttebeskrivelser for deler av grad. Vi gjorde også i denne sammenheng oppmerksom på at endringene som er foretatt i ISCED-klassifiseringene medfører at utdanninger som ikke fullføres på sitt nivå skal registreres på nivået under.

UHR ønsker ikke å gi vurderinger av de konkrete læringsutbyttebeskrivelser utover de merknader som er gitt i innledningsvis i vår høringsuttalelse.

Vennlig hilsen

for *Gunn Bakken*
Ola Stave
generalsekretær

Mona Majgaard
seniorrådgiver